

jal druge vrstice že omenjenega, v starem zakonu najbogoljubnejega kralja, namreč: „Testimonia tua credibilia facta sunt nimis.“

Ob osmih sem prišel v Št. Jakob, kjer sem ravno gospoda župnika iz cerkve gredočega srečal. Cerkev sv. Jakoba stoji na prav prijaznem holmecu, raz kterege se lahko cela Koprivna pogleda. Drugo se mi je zdelo vse po navadi, samo pred cerkvijo sem zgrešil kokljo, ktera je vsako nedeljo svoja piščeta, farane, ljubeznjivo zbirala pod svoje perute, pa ne ogrevati jih, ampak obrisovati jim čelni znoj in hladiti jim vročo kri, to je, izgrešil sem lipo dišečo, prekrasno drevo, v kateri bi bilo, ako bi jo bil kdo ogladil (votla je že tako bila), gotovo imelo tudi toliko ljudi prostora, kot v isti, ki jo je dopisnik SS. izpod Junske doline omenil v „Slovincu“ števil. 69. Ko sem pozvedal, kam da je prešlo velikansko drevo, odgovorili so mi župnik sledeče: „Ko smo obhajali lepo nedeljo, so mladenči na čast veči slovesnosti po navadi streljali. Nekdo pa je možnar k lipi prislonil, in prigodilo se je, da se je s silno močjo, ker je bil pretrdo nabit, v domače drevo zakadil in ga zažaril.“

Priporočivši se g. J. Laknarju, odrinil sem jo po dolgočasnem grabnu proti Črni. Celó dve uri dolgo pot sem občudoval malo pa zeló hrumečo tekočo vodo in razorano cesto, omiloval živino, ktera po nji voziti mora in premišljeval nečimernost faranov, da je ne popravijo. Na polovici poti sem k sreči srečal nekega v okolici bivajočega znanca, ki mi je sporočil, da so jo že letos šestkrat od konca do kraja popravili, pa vedno jo huda nevihta, ktera vse lijake navzdigne, pokončá, ter je tako oprostil svoje sobivalce vsega suma. Dalje naprej so začeli hribi manjši prihajati, ozek jarek se je s časoma spremenil v zeleno dolinico, in mislil sem, zdaj pa zdaj se mi bo prikazal prelepo pozlačeni križ s petelinom kviško na stolpu črnske farne cerkve; pa zastoj; ni bilo ne sluha ali duha o njem. Dospevši v Črno idem precej k cerkvi, al kako se prestrašim, ko vidim vso osmojeno in s širokimi deskami pokrito cerkev. Sedaj sem se še le spomnil prevelike nesreče, ktera je Črnjane pred tremi leti po ognji zadela. Stolpova tvorina je za cerkvijo poravnana in med cerkvijo in duhovnico stoji neka koliba, v kateri visijo novi prekrasno izdelani zvonovi, v Črno pripeljani l. 1863. Vnanja oblika je jasen dokaz, da so delo izvrstnega zvonarja Samasa v beli Ljubljani; pa ko sem od znotraj pogledal véliki še čez 30 stotov težki zvon, sem zapazil, da se zeló luši in da so ga že v tem kratkem času več kot trikrat obrnili, kar me je opomnilo pregovora, da „ni vse zlato, kar se sveti.“ Na to sem se s svojo tovaršico podal k Matevžu, najznamenitejemu krčmarju v celi Črni, da sem se okrepčal z juho in kapljico dobrega vinca. Tamkaj sem našel šopek nemških kulturonoscev, ki pa razun nekaj rudarjev niso bili domači, ampak inostranci. Pogovarjali so se o preteklosti, sedanosti in vojskinih zadevah; tudi o centralistih in federalistih so marsikaj kvasili. Ker smo si bili čisto nasprotnih misli, zato sem se hitro odstranil in šel svojo pot, zdihovaje, da bi, ako bi me srečal kdo, ki s pametjo kupčuje, v kljub neugodnim časom je vsacemu za en groš preskrbel.

V pol uri se je lepa črnska dolinica zopet spremenila v temen, kamenit graben, po katerem drví dereč potočec. Na desno in levo se dvigajo veliki vrhunci, obraščeni z jelšo, brezo, smreko in mecesnom. Pihal je hladen veter, ki je omenjeno drevje sèm ter tjà zaganjal, enako zelenemu morju. Ptičje petje je omolknilo in hitro sem se spomnil Slomšekovih besedí, ktere so izustili pri svoji tretji, pa žalibog poslednji obiskavi solčavskih faranov 21. junija 1861, priporočevaje mla-

dini, pa tudi odraščeni, miloglasno, pošteno slovensko petje, rekoč:

Kjer se pesem ne glasi,
Tam poštenih ni ljudi!“

In to je gola resnica. Kar jaz pomnim, vedno sem slišal, da so se v isti okolici pogajale velike hudobije, tatvina in zeló umori, česar spominska znamenja silovito usmrtenih dokaj dokazujejo. Vendar pa moram omeniti, da domačinci niso tako slabo-značajni, ampak ptuji ljudje, posebno izprideni, z nožem vsako uro jako postrežljivi in priredjeni Lahoni, katerih je po istih planinah kot listja in trave. Da imajo vzrok, klatiti se po istih krajih, zató ima skoraj vsak pred svojo leseno kočico naloženo kopo oglja, okoli ktere kot vrabec črn in marogast celi ljubi dan neprenehljivo teka.

(Konec prihodnjič.)

Slovstvene stvari.

Slovstvena drobtinica.

Ni vse tuje, kar se kaže tuje.

„Novice“ so poslednji čas enekrati opomnile: naj brez potrebe nikakor ne zametujemo besedí, ki se nam kažejo tuje, pa so vendar naše, in naj se nikar ne bojimo vdomaćiti si tacih besed, ki si jih je iz latinščine ali grščine izposodil tudi Francoz, Talijan, Anglež in Nemeč.

Unidan sem prebiraje Vodnikove „Novice“ nalletel na sledeči stavek, ki sem ga iz „Novic“ prepisal za „Novice“ in ga vam pošiljam, ako vas je volja, da ga daste svojim čitateljem v berilo, če tudi se ne skladamo o tem z Vodnikom, da Slovenci in Nemci nikoli ne kradejo. Glasí se dotični odlomek, v katerem Vodnik gostoljubnost Slovencev popisuje, tako-le:

„Beseda góst je enaka latinski: hospes ali hospis in nemški Gast. Učeni možje so davno pred nami dokazali, da Latinci, Nemci in Slovenci ne kradejo eden drugemu besed, temuč da so med seboj bratje ene silno stare matere, ktera jih je v Azii med Perzijani in družimi ljudstvi rodila. Če so dalje narazen šli, bolj se je ločil jezik med njimi; same koreninske besede imajo še nekaj stare podobnosti. Zatorej je nemumno jezikom tatvino očitati, ampak vedeti je treba, da naši evropejski jeziki tudi s perziškim in hebrejskim staro žlahto, in nekaj podobnosti kažejo.“ —d—

Slovenska glasba.

„Národní napevi“

tako se glasi naslov novega zvezka družinskih pesem pokojnega Riharja, kateri je te dni prišel na svetlo. Ta zvezek obsega res mičnih pesem 15, n. pr. „Noč na blejskem jezeru,“ „Priatelj,“ „V logu domačem,“ „Pesem mlatičev“ itd. Priporočamo tedaj živo ta novi snopič iz zapuščine slavnega Riharja vsem slovenskim pevskim družbam, čitalnicam in sploh vsacemu, kogar veselí národno petje. Dobiva se ta zvezek, kakor tudi prvi zvezek družinskih pesem „Venec“ in drugih cerkvenih pesem po nizki ceni pri sestri Riharjevi v sementišču ljubljanskem.

Kratkočasnica.

* Neki za blagor svojih ovčic skrben fajmošter so faranom svojim živo priporočali, naj jim prinesó vse take bukve, ktere človeku glavo mešajo in mu srce kvarijo, da jih sežgó. Drugi dan pritira dobrovoljen kmet svoje in svojega soseda davkovske bukvice, rekoč: „tukaj-le vam, gospod fajmošter, prinesem tiste

bukvice, ktere nam najbolj glavo mešajo.“ — Kaj so gospod fajmošter storili, tega ne vemo.

Dopisi.

V Zagrebu 28. sept. — „Figaro qui, Figaro la“ — ali kakor eden naših časnikov pravi: „pojavlja se sad ovdje, sad ondje, te opet ga neima“ — to je tisti glasoviti razbojnik Udmanić, o katerem je vsa naša dežela sedaj polna in o katerem v eno mer pišejo naši časniki. Ker je res osoba, ktera sedaj v kraljevini naši, kakor Slovenci pravite, „zvonec nosi“, pa „Novice“ svojim čitateljem niso še kaj povedale o njem, naj jim sporočam nekoliko vrstic o tem „Rinaldu Rinaldinu“, o katerem je neki šaljivec včeraj rekel pred kavarno na Jelačićevem trgu, da nam bo še Jelačića bana vzel, predno se iz lesenega zamotka razvije in pokaže svetu. Udmanić je mlad človek, nima menda 24 let, ter je rojen v Draganiću blizo Karlovca. Odkar je preteklo zimo svojemu sodniku resnobno rekel, naj ga skoro obesijo, sicer jim bo drugače odnesel pete, in se je res malo za tem preslavni sodnii za belega dne preponižno priporočil in ušel, moramo reči, da je od dne do dne predrznejši. Prvo je bilo, da je na begu ustrelil nekega žandarja ter njegovo uniformo oblekel. Od tega časa zaljubil se je bil pa posebno v naše župne hiše ali farovže. Tako je, na pr. župniku pri sv. treh Kraljih in pri vseh Svetih vzel, kar je našel denarja, in tako tudi na Bregih pri Ivaniću. Udmanić pa je tudi galantom, ker je gospé Domjanički, ko je njej in njenemu možu za belega dne blizo pošte v Popovcu vzel kočijo in 65 forintov, nazaj dal pet forintov, da si je mōgla najeti voz do doma; zraven pa je še tolažil njene otroke, ki so trepetaje jokali, da on ni „krvolok“, da on na telesu nobenemu privatnemu nič žalega ne stori. Ali ni res to velik galantom? Udmanić je pa tudi pobožen (?) mož, ker so v Podsusedu, ko jim je grozdje zobaje utekel, pred kapelico našli tri forinte v srebru za sv. maše, da mu sv. mati Božja izprosi srečo pri njegovem delovanji!! — In res ima neko čudno srečo, da ga ne morejo vjeti, da-siravno je na pr. okoli farovžev pri neki priložnosti sēm ter tje bilo polno kmetov; al nikdo se ga noče lotiti; vsaj pravijo, Udmanić le sega na bogato gospōdo, nikdar pa na siromaščni narod. — In tako ga naša municipalna vlada lovi in lovi, on pa jim zmiraj uteče in kaj novega začinja. Ako ga je volja prebirati naše novine, gotovo si misli, da je kaj slavna in mogočna oseba, ker vidi, kako se ga boji vsa zemlja, in kako so novine polne dopisov o njegovi osebi. — Iz teh malih črtic vidite, kakošen človek je ta Udmanić, pred katerim se trese kraljevina naša, ktere pa se bodo bali tudi sosede naši na Štajarskem v okraji brežiškem, kamor se je neki sedaj podal. Da bi se bil sam ustrelil, kakor je danes počil glas, zdi se nam neverjetno, kajti tak tolovaj, kteremu, žalibože! vse sile naše ne morejo do kože, ne bo se prehitel, da bi si sam življenje končal.

Iz Planine 26. sept. — Huda pošast kolera vzela je tudi nam vrlega rodoljuba gospod M. Tomca, učitelja tukajšnjega. Ranjki je bil sin Šentvidškega podobarja, ki je po svojih lepih delih dobro znan; bil je kot učitelj ljudske šole ves na svojem mestu, vrh pa tudi izvrsten orglar in pevec. Čitalnica naša izgubila je po njem neutrudljivega tajnika. Naj domoljubu takemu „Novice“ s temi vrsticami stavijo spominek v svojih listih!

Iz Kranjske gore 24. septembra. Dovolite drage nam „Novice!“ prostorček našim vrsticam. V naši dolini vojakov vse mrgoli. Vkvartirani so po vaseh prav na tesno. Ni se gledalo pri nastanovanji, ali je lastnik

kmet ali bajtar, premožen ali reven, ampak sploh le na to, koliko se jih more pod streho spraviti po 30, 50, 70. Tako ima nekter bajtar po dva častnika in še prostake. Dokler bo ugodno vreme, se to še prestane, zato ker se ljudstvo jim tako ali tako umakne, ker ima delo na polji. Ali kaj bo po zimi, ko ne bo moč na svilah bivati? To bo gnječa po hišah, in bati se je kužne bolezni v tesnobi. Pa tudi nekteri nimajo potrebne priprave, da bi vojakom postregli s potrebnimi rečmi. Pri nas je od nekdej vsak vojak bil dobro sprejet, ker je nastanovanje vojakov le redkokrat bilo, in radodarno ljudstvo dajalo jim je svoje hrane brez plačila; al zdaj je drugače. Ljudstvo je obožalo in vojakov je tukaj od sile, tako, da še sobe za bolnišnico niso mogli najeti, ampak na podu nekega kajzarja, ki je bil primoran snopovje ž njega spraviti, se je bolnišnica ustanovila. To je sreča, da ni bilo bolnih vojakov, zakaj na podu bi pristojno stanovanje bolnikom ne bilo na nobeno stran. — Tudi nam je zdaj naloženo, da mora vsak svojim nastanovljenim vojakom sam drva dajati; ker smo pa po sekvestru pri sekanji drv zeló opovirani, zato skorej nam samim drv za zimo manjka, in v naših gorah, ako poleti drv ne pripravimo, jih po zimi ni več mogoče napraviti zavolj velikega snega in predolge poti. Kaj tedaj bomo počeli, ako nam in vojakom drv zmanjka po zimi? Pa tudi živeža smo pri nas jako malo pridelali razun krompirja, pa še ta je letos slab. Ljudje bojo vojakom še to malo že zdaj poprodali zavolj pomanjkanja denarja, kaj tedaj bo po zimi? Pri vsem tem nam pa še to pravijo, da še teh krajcerjev, ki nam gredó za nastanovanje vojakov, ne bomo popolnoma plačanih dobili. Povejte nam tedaj ljube „Novice“, lepo prosimo, kam se imamo obrniti, da bi se iz našega revnega kraja vojaki kam drugam preselili? *)

En posestnik v imenu večine prebivalcev.

Iz Ljubljane. — Matica je dovršila svoj drugi letni zbor. V današnjem listu se nahajajo od konca do kraja na kratko posnete vse odborove in zborove razprave, iz katerih se vidi, da mladi ta národni zavod čvrsto napreduje, ne le v množenji družbenikov svojih, temuč tudi izdavanji knjig. Kako veselo se množi števílo Maticarjev, kaže se iz tega, da od tistega kratkega časa, kar je bil Maticin imenik tiskan v „Letopisu“, do danes je pristopilo 74 novih udov, in sicer 9 ustanovnikov in 65 letnikov, ktere začnemo v prihodnjem listu naznanjati. Vesela prikazen pri teh novih udih je zlasti ta, da so nekteri rodoljubi začeli v Matico vpisavati rojstne svoje kraje. To lepo misel je prvi sprožil g. dr. Orel, ki je vpisal svojo rojstno vas Skopo; posnemal ga je g. Luka Tavčar, ki se je zavezal, da hoče letni donesek do svoje smrti plačevati za svoj rojstni kraj Dutovlje. Bog daj mnogo posnemalcev.

Ker se je ob priliki letnega maticininega zbora od

*) Brž ko bo mir z Lahi gotov, se bo razpustila množina vojakov, ki je bila za boj potrebna, in podoba je v Ljubljani, da jih že razpuščajo, in tako se bodo tudi vmaknili iz vašega kraja kmalu. Kar pa se tiče druge pritožbe vaše, da se vam kratki popolno plačilo, in ker ne vemo prav, kako in kaj, zato vam naznanjamo o tej zadevi cesarsko postavu, ki je natisnjena v XXXIV. delu deželnega in vladnega lista od leta 1858. na strani 543. Tu je plača za nastanovanje (vkvartiranje) vojakov, nektera mesta izjemši, kjer je še viša plača, na Kranjskem takole odločena:

Za oficirja na dan po 14 novih kraje.

Za vsacega moža po 1 kraje in pol.

Za konjika s konjem vred po 2 kraje. in pol.

Vsak župan hrani med postavami, njemu poslanimi, tudi to postavu; župan mora tedaj za-njo vedeti, pa se tudi po nji ravnati; ako bi župan ne hotel, ga more prisiliti okrajna gospodarska, ktera čuje nad tem, da se ravná vse postavno. Od gori naznanjene plače nima nihče pravice utrgati hišnemu gospodarju ne venarja ne.

Vred.

*